

KOMORBİD HASTALIKLARIN VE VİTAMİN DÜZEYLERİNİN UYKU KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

¹Murat Yılmaz, ¹İrem Deniz Atasoy, ¹Serpil Yıldız

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Nöroloji Kliniği

AMAÇ: Bu çalışmada uyku kliniğimizde polisomnografi işlemine alınan hastaların komorbid hastalıklarının, vitamin ve kan değerlerinin uyku kalitesi ile ilişkisinin araştırılması amaçlandı.

MATERYAL VE METOD: Çalışmaya Bolu Abant İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Uyku Kliniği'nde 2018 Ocak ile 2018 Aralık arasında polisomnografi uygulanan 54 hasta dâhil edildi. Çalışmanın yapılabilmesi için Bolu Abant İzzet Baysal Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmış olup hastalara çalışma hakkında bilgi verilip yazılı onamları alındı. Uyku şikâyetleri dışında herhangi bir nörolojik hastalığı olanlar, polisomnografi ölçümleri uygun şekilde yapılmamış hastalar, uyku yapısını değiştirebilecek ilaç kullanımları olan hastalar çalışma dışı bırakıldı. Hastaların diabetes mellitus (DM) , hipertansiyon (HT) ve koroner arter hastalığı olup olmadığı, vitamin D, B12, folat düzeyleri, TSH, T3, T4 düzeyleri, hemogram ölçümleri, kolesterol ölçümleri kaydedildi. Polisomnografi ölçümleri uygun hazırlık prosedürlerinin ardından uyku kliniğinde gerçekleştirilmiştir. Hastaların toplam uyku zamanı, evre 1, 2, 3 NREM uyku süreleri, REM uyku süreleri, uyku latansı, REM latansı, uyku etkinliği, miks, santral apne sayıları, apne/hipopne indeksi, aurosol indeks değerleri kaydedildi. Çalışmanın verileri SPSS sürüm 20 programına aktararak analiz edildi.

BULGULAR: Çalışma grubunun 41'i (%78.8) erkek, 11'i (%21.2) kadındı, yaş ortalaması 49.25±12.77 idi. Kadınlar ve erkekler arasında hiçbir PSG sonucu açısından anlamlı farklılık tespit edilemedi. Yaş ile PSG parametreleri arasındaki ilişkiye bakıldığında yaş ile santral apne sayısı ($p=0.041$, $r=0.290$) ve solunum sıkıntı indeksi (RDI) ($p=0.045$, $r=0.290$) arasında pozitif zayıf korelasyon olduğu tespit edildi. DM'si olanlarda olmayanlarda göre ortalama uyku apne sayısının daha fazla olduğu ($p=0.013$), santral apne sayısının daha fazla olduğu ($p=0.037$), apne / hipopne indeksinin ($p=0.026$) ve RDI'nın ($p=0.021$) daha yüksek olduğu gözlemlendi. HT ($p=0.021$) olan hastaların ve koroner arter hastalığı olan hastaların ($p=0.013$) REM uyku sürelerinin kısaldığı tespit edildi. D vitamini düzeyleri ile evre 2 uyku süresi arasında pozitif zayıf korelasyon olduğu görüldü ($p=0.032$, $r=0.309$). Folat düzeyleri ($p=0.039$, $r=-0.305$) ve B12 vitamini düzeyleri ($p=0.035$, $r=-0.305$) arttıkça aurosol indeks değerleri düşüyordu. PTH düzeyleri arttıkça evre 2 uyku süresi artarken ($p=0.032$, $r=0.301$), evre 3 uyku sürelerinin ($p=0.036$, $r=-0.294$) ve aurosol indeks değerlerinin ($p=0.035$, $r=-0.293$) düştüğü gözlemlendi. Ürik asit ile REM latansı arasında zayıf negatif korelasyon olduğu saptanırken ($p=0.041$, $r=-0.299$), magnezyum değerleri ile uyku etkinliği arasında zayıf pozitif korelasyon olduğu saptandı ($p=0.040$, $r=0.292$).

SONUÇ: Daha önce literatürde birçok çalışmada komorbid durumlarla uyku kalitesi karşılaştırılmış ve ortaya konulan sonuçlar net bir ilişkinin olduğunu ortaya koyamamışlardır. Bu çalışmada da aynı şekilde DM, HT, koroner arter hastalığı gibi hastalıkların uyku kalitesi üzerinde ciddi etkilerinin olmadığı, yalnızca bazı parametreler üzerine etkilerinin olduğu görülmüştür.

Diğer yandan ölçülen vitamin düzeyleri, tiroit fonksiyon testleri, kolesterol düzeyleri ve diğer ölçülen parametrelerin etkilerinin de sınırlı olduğu görülmüştür. Bu sonuçların oluşmasında hastaların komorbid durumlarının iyi kontrol altında olması ve hastaların yaş ortalamasının etkisi olmuş olabilir. Bu durum uyku bozukluklarının komorbid durumlardan ve biyokimyasal parametrelerden etkilenmediğini tek başında ayrı bir nörolojik problem olarak ele alınması gerektiğini düşündürmektedir. Çalışmadan elde ettiğimiz bulguların doğrulanabilmesi için daha geniş çalışma gruplarında daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.